

טורי מזרחי משה-מאיר
11377

בן נזירה ויצחק-מאיר
נולד ב- 1931
שרת בגדוד "ברק" (12)
נפל ב- 20.5.1948
בקרב בבית-ירח.

מזרחי משה-מאיר

בן יצחק-מאיר ונזירה. נולד בשנת 1931 בעיר העתיקה של טבריה. אחרי גמר בית-הספר העממי בגיל 14 עשה שנתים בהכשרה פלמ"חית-חקלאית בפוריה. חיבב מאד את העבודה החקלאית והיה אומר: "העבודה היא חיינו והאדמה היא נשמתנו". כשנתפזרה קבוצת ההכשרה חזר לעבוד בכל עבודה בטבריה, לעזור לאביו בפרנסת המשפחה הגדולה והתמחה במיוחד כתפר בסנדלריה.

כל אותו פרק זמן היה חבר ב"הגנה".

משפרצה מלחמת-השחרור היה עובד ביום ושומר בלילה. אחרי גיוסו לשירות מלא התאמן בעין-גב כמקלען והשתתף בנסיון הראשון לכבוש את צמח, כשהאנגלים עוד הגנו עליה והרגו 4 מבתורינו. אחרי צאת האנגלים השתתף בהצלחה בכיבוש צמח, נסר א-דין וטבריה. היה שש לכל תפקיד ולכל אימון נוסף בסוגי הנשק והתנדב בין הראשונים להתאמן בתותחנות. בעת הפלישה הסורית לעמק הירדן, והוא בעמדתו בבית-ירח שליד צמח, היה בין השולחים לאויב את ביכורי הפגזים של חיל-התותחנים הישראלי שנולד בסערת הקרבות, ושעתים לפני נסיגת הסורים מעמק הירדן נפגע בפגז אויב ונפל ביום 20.5.1948. בו ביום הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות בטבריה.

עמק הירדן

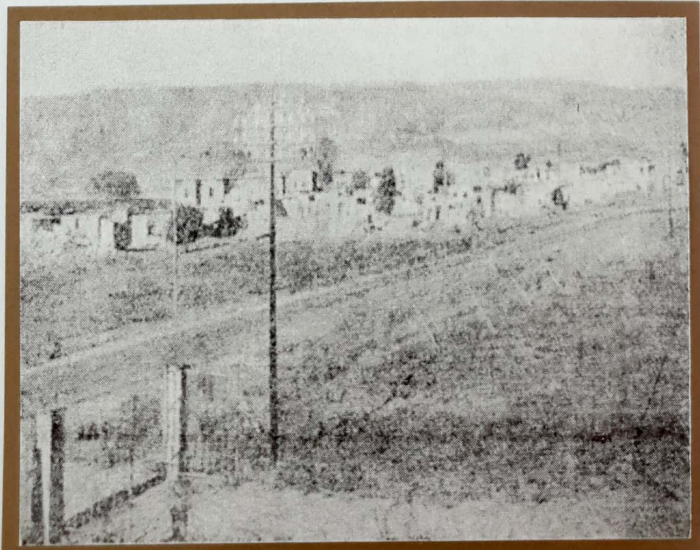

צמח - הקרב בו השתתף משה

פריצת קו ההגנה בצמח

ב-0430 החלה הרעשת צמח, שער-הגולן ומסדה, שגברה והלכה מרגע לרגע. בעת ההיא נפרסו כ-30 שריונים מסוגים שונים (ביניהם טנקים) בקשת רחבה מסביבות המחנה עד לבסטיין, והחלו להתקדם בפזיזות לעבר צמח. חיל-הרגלים הסורי לא השתתף הפעם בהתקפה, אלא חנה ממרחק. ההרעשה ערערה את בתי החמר, ששימשו מסתור למגינים. החפירות לא היו עמוקות במידה מספקת, שוחות רובאים בלבד, שחסרו כל כיסוי-ראש. אנשים רבים נפגעו, ביניהם מפקדים. השריונים התקדמו תוך כדי הצלפת פגזים לעבר הצמדות. אחד התותחים הא.מ., שהוצב כנגד כלי הרכב, נפגע והוצא מן השימוש. הטנקים המתקרבים מדרום איגפו את השכונה שמעבר לתחנת הרכבת. באזה שלנו, שהסתיחה אש מאחד הבתים, נטלה את חשקו של חיל-הרגלים הסורי לנוע, כן האיטה מעט את קצב התקדמותו של השריון. אבל, לא לזמן רב. ההרעשות שבאו בכיוון ישיר והאיגוף שמדרום אילצו את המגינים לנטוש את עמדותיהם ולהתחיל לצאת מתוך צמח. כשלא ניתן להוציא מתוכה את כל הפצועים. השריונים כיסו באשם את הרחובות והמפלשים שבין הבתים. בתופת אש זו קשתה הנסיגה. האנשים זחלו בין הבתים ובקוצים ומספר הנפגעים נתרבה והלך.

צמח

— כך צמח הגדוד אל מבחנו הגדול הראשון : טבריה.

פעם חיכתה ההיסטוריה הצעירה של עיר עתיקה זו, וכוחות יגדלו כך : רוב עצום של יהודים חי בעיר הזאת, ולאחר שהערבים התמרדו וכעסו בכל ההסכמים, קם הרוב על המיעוט וירש אותו.

ואנו יודעים אחרת : אנו יודעים את הימים, בהם חסמה חומת אבנים עבה את התחבורה לגליל-העליון. חומות העיר-העתיקה, מלון-טבריה, ה"לידו", בית-הספר האיטלקי, בית שחא-כורי, — כל אלה היו מבצרי-עז של האויב — משלטים על כביש המליל. סחנת-הקמח היתה מוקפת ריכוזי ערבים. בעיר העתיקה ישב מגותק ומכותר קומץ מגינים עבריים ומעל ההר נשקף מבצרי-העז של האימפריה, המשטרה, ואיים בתחתיו : "עליכם לעזוב את העיר העתיקה, או..."

או נולדה הגבורה האמיתית. הקשר של מגיני העיר העתיקה המגותקים קויים ציי שחיין, ששחה מהעיר העתיקה הרחק אל לב הכנרת ויצא בחוף העברי, בחורו הביא על שכמו סוללה למבשיר האלחוט.

ידענו או את האמת על טבריה. חרדנו לגורלה, כי היו אלה ימים של "או ה, או א" או א"נ" או א"נ", את הברירה הכריעו חיילי גדוד "ברק", — השחיין האמיץ, ואותו מיץ אנשים שהחזיק בכמה בתים בעיר העתיקה, שלחם ללא לחם ועם מלאי תחמושת הולך ומידלדל.

הגדוד ומפקדיו עמדו מאחורי הקומץ שהחזיק מעמד. פריצת הכיתור בעיר העתיקה בטבריה קשורה בשמו של סגן-מפקד-הגדוד, שנפל אף הוא על משמר עמדה בה נצטוו להחזיק מעמד עד הסוף : צביקה לבקוב.

בתנועת כיבוש רבת-תנופה תפש הגדוד את משלטי ההר החולשים על טבריה : אל-מגרה, נאסר-א-דין, שייך-קדומי, ערביי טבריה גותקו ממקור עוזם וחוצפתם : מלוביה. באותו זמן נחת גחיתה גועות כוח שני, בפיקודו האישי של צביקה, בטירה, במובלעת העיר העתיקה, כך הובאה תגבורת, תחמושת, מזון. האויב נשבר. האנגלים, שהיו כרוכ סובם מוכנים לספל בהוצאת היהודים, — נאלצו להעמיד את מכוניותיהם לרשות האוכלוסיה הערבית, שברחה כולה.

דאי : בשלב אחרון זה, שלב הכיבוש והנפת הדגל, לא היה גדודנו בודד במערכה-מלמ"ח בא לעזרה. אך כל המחפש את האמת — מי כבש את העיר טבריה, ימצא תשובה אחת : אלה, שהחזיקו מעמד בכוח קסן, עד אשר ריכוזנו כוח בססיק ברי לעבור מהנהגה להתקפה.

יוסף נצר

טבריה

יום נפילתו של משה ז"ל

20.5.48

עם כל חשיבותה בעינינו מאז מלחמת העצמאות, מחברר שעצירת הטנק לא הותירה את רישומה בזימנו האישי של ג'ורא שנאן (ג'ורא, חבר קיבוץ אפיקים), מפקד דגניה א' באותו יום קרב:

16/5/48 התקפה ראשונה של הסורים על צמח. כבשו את הקרנטין ומחנה חיל הספר. ישיבת ועד חגוש בעניין פינוי כללי.

17/5/48 ישיבה שנייה לפינוי. פיקוד הרשה לפנות רק משקי קו ראשון (נשר, מסדה, שער-הגולן, עין-גב) אשר ילדיהם היו כבר מחוץ למשקים. התקפה שנייה על צמח ללא תוספת כיבוש.

18/5/48 צמח כולה נכבשה בהסתערות שריונים שנמשכה כמה שעות. השריונים נעמדו מול דגניות. בריחת נסיגה של מגני צמח. חללים רבים. כלילה נכשל ניסיון פלמ"ח לכבוש את צמח. התחיל פינוי בריחה כאוטומוביל וברגל ליבנאל תחת הרעשת תותחים על הדרך. פינוי משקים היה דרך מנחמיה. חלק מהמכוניות נעצר עד הערב בכנרת בגלל ההרעשה. בשעה 12.30 קיבלתי פקודה לקבל פיקוד על דגניות. הרעשת דגניות.

בערב עזבו מסדה ושער-הגולן את משקיהם.

19/5/48 הרעשת דגניות נמשכה.

עויבת שער-הגולן ומסדה עשתה שמות בנפשות עמק-הירדן.

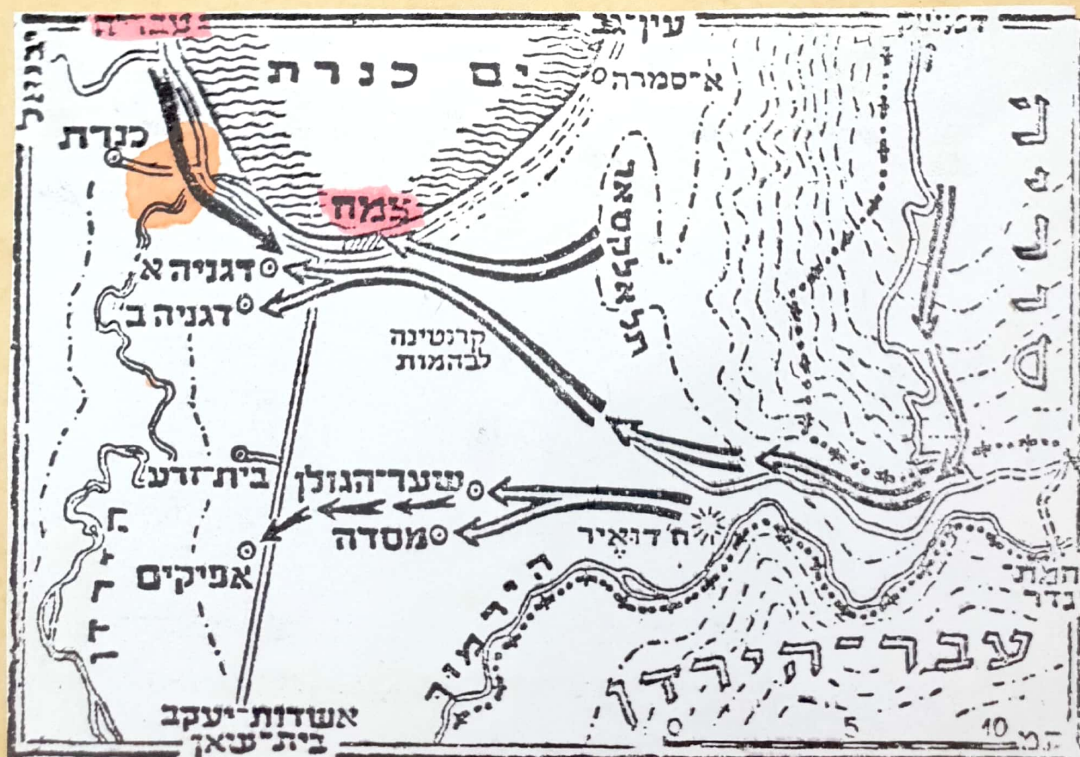
20/5/48 התקפה גדולה על הדגניות התחילה ב-04.15, נחנקה ב-07.45, נסיגה סופית מצמח לפנות ערב תחת לחץ מפלג יום ותותחי שדה שהגיעו לפנות ערב.

21/5/48 כניסה לצמח, קבורת חללינו, 45 בדגניה א', קבר אחים.

22/5/48 פעילות תותחים.

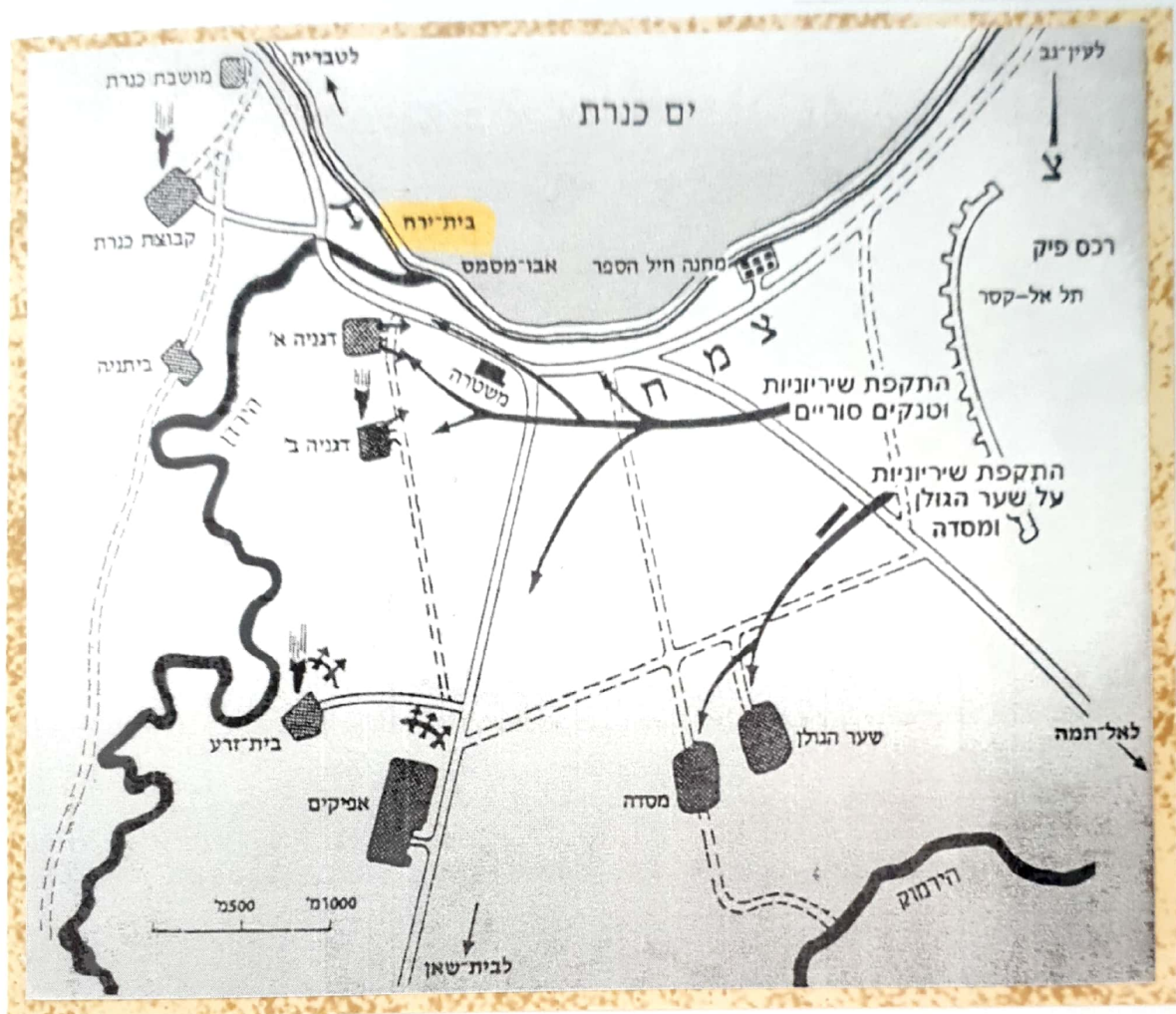
מפת הקרבות שבהם

נלחם משה ז"ל

בית ירח - מקום נפילתו של משה ז"ל

מפת הקרב

”יהי זכרו ברוך”

מזרחי משה-מאיר ז"ל

אנדרטה - לזכרם של חללי מלחמת השחרור בעמק הירדן

האנדרטה הישנה בצמח לזכר חללי
מלחמת השחרור בעמק הירדן

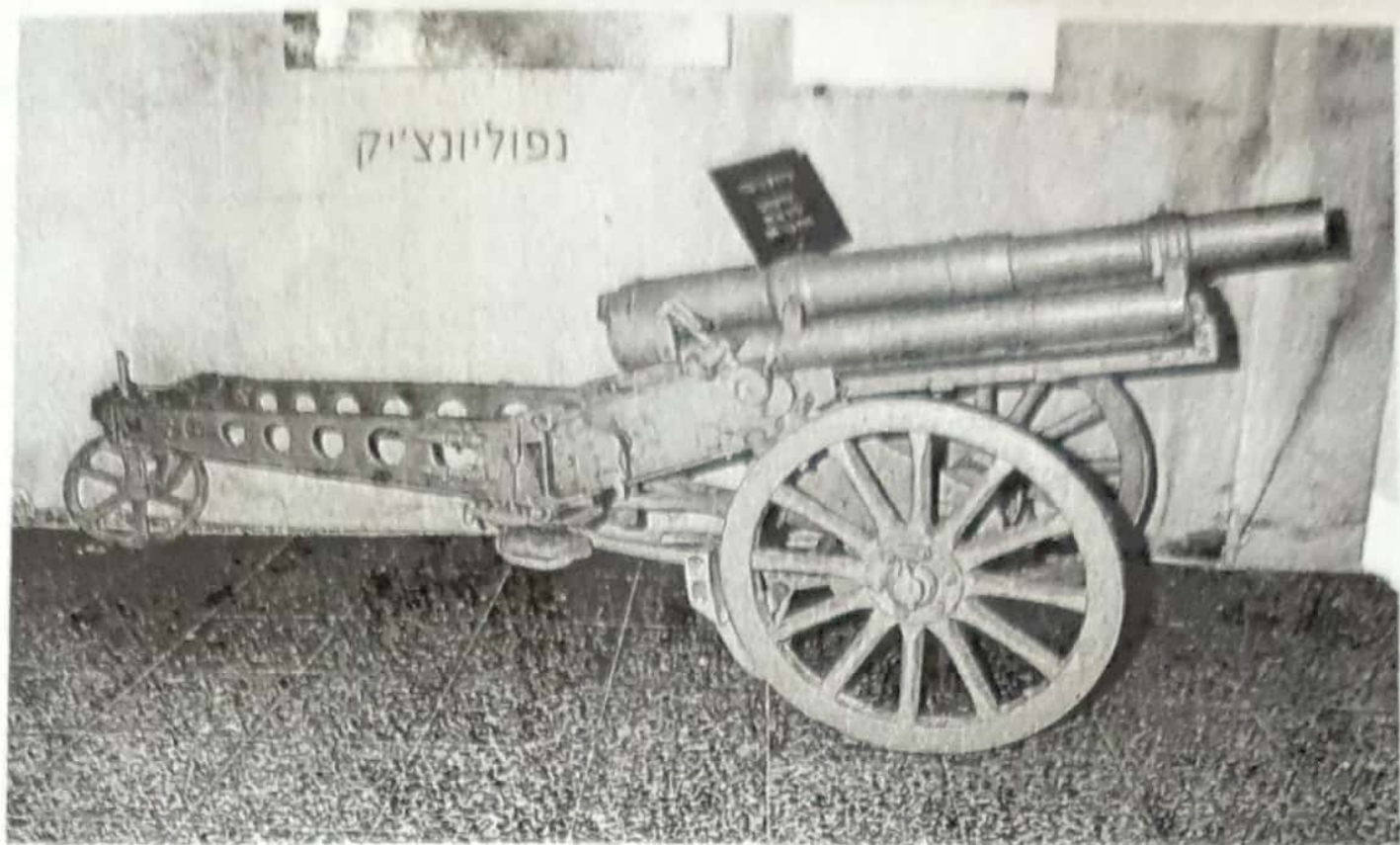

תרשים הקרב בו נהרג משה

Scanned with CamScanner

נפוליונצ'יק - תותח שדה. נרכש על ידי משלחת הרכש. התותחים הראשונים מסוג זה הגיעו בי"ד 5 במאי 1948.

שניים מתוך חמשת התותחים הראשונים השתתפו, ללא מכשירי כינון, בשבירת המתקפה הסורית בעמק הירדן, אחר כך הועברו לחזית ירושלים בלטרון. בסך הכל נרכשו 47 תותחים כאלה, שנטלו חלק בכל מבצעי צה"ל במלחמת הקוממיות.

לאחר המלחמה, הוצאו תותחים אלה מהשירות.

נתוני התותח:

תוצרת	צרפת
שנת ייצור	1906
קליבר	65 מ"מ
טווח	5 ק"מ
משקל הפגז	2.5 ק"ג